

Izglītības un zinātnes
ministrija

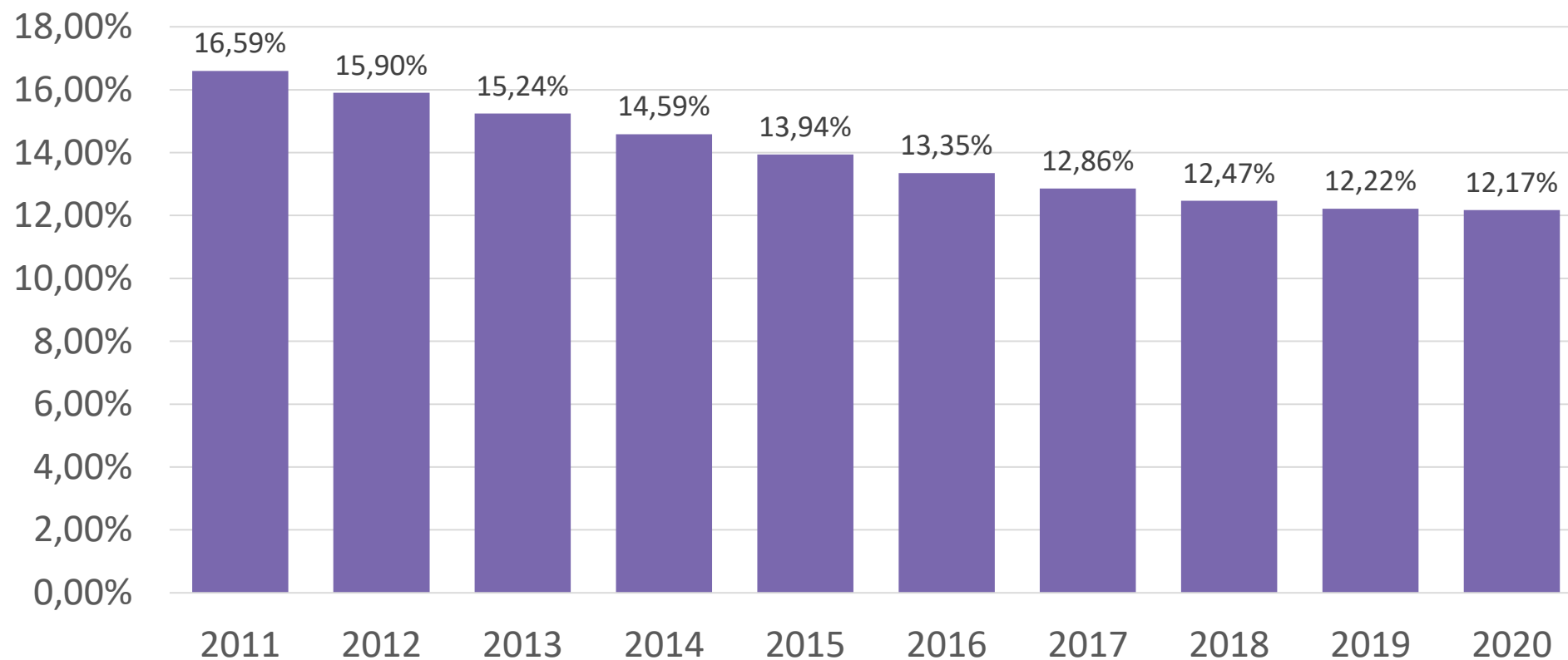
BĒRNU, JAUNATNES UN ĢIMENES ATTĪSTĪBAS PAMATNOSTĀDNES 2021.—2027.GADAM JAUNATNES POLITIKA

Laura Anteina

*Izglītības un zinātnes ministrijas
Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta
direktora vietniece jaunatnes jomā*

IZAICINĀJUMI

Samazinās jauniešu īpatsvars Latvijas iedzīvotāju kopskaitā

Datu avots: CSP, autoru aprēķini

IZAICINĀJUMI

16 %

Zems jauniešu īpatsvars, kuri piedalās
jauniešu centru un jauniešu NVO
aktivitātēs (Eurobarometer, 2017)

4 %

Zems jauniešu īpatsvars, kuri iesaistās
politisko partiju darbībā
(Eurobarometer, 2017)

33 %

Tikai katra 3. persona veic darbu ar
jaunatni pašvaldībā ilgāk par 3 gadiem
(IZM, 2019)

Zemākais jauniešu skaits
starp Baltijas valstīm, kuri
iesaistās sabiedriskās
aktivitātēs
(Bērnu labklājības tīkls, 2018)

Liela kadru mainība
jaunatnes jomā

Zemākais skolēnu pilsoniskās kompetences līmenis starp Baltijas jūras
reģiona demokrātiskajām valstīm un trešais zemākais starp Eiropas valstīm

(OECD PISA, 2018)

IZAICINĀJUMI

9 %

18-24 gadus vecu jauniešu īpatsvars,
kuri **priekšlaicīgi pametuši mācības**

(Eurostat, 2017)

27 %

Vidēji zems jauniešu īpatsvars, kuri **veic
brīvprātīgo darbu regulāri**, vairākas
reizes gadā

(IZM, 2020)

Dati no Latvijas
jauniešu aptaujas

8 %

Ļoti zems jauniešu īpatsvars, kuri augsti
novērtē savas iespējas **ietekmēt
lēmumu pieņemšanu pašvaldības
līmenī**

(IZM, 2020)

5 %

Ļoti zems jauniešu īpatsvars, kuri augsti
novērtē savas iespējas **ietekmēt
lēmumu pieņemšanu valsts līmenī**

(IZM, 2020)

Izglītības un zinātnes
ministrija

IZAICINĀJUMI

12 %

Augsts **jauniešu bezdarba līmenis**,
augstākais starp vecuma grupām
(CSP, 2019)

22 %

Augsts **nabadzības riskam pakļauto
jauniešu īpatsvars** vecuma grupā no
15—24 gadiem

2016. gadā – 19,5%

2017. gadā – 19,2%

2018. gadā – 21,9%

(Eurostat)

12 %

Augsts **trūcīgo** jauniešu īpatsvars
vecuma grupā no 15—24 gadiem
(Eurostat, 2017)

18 %

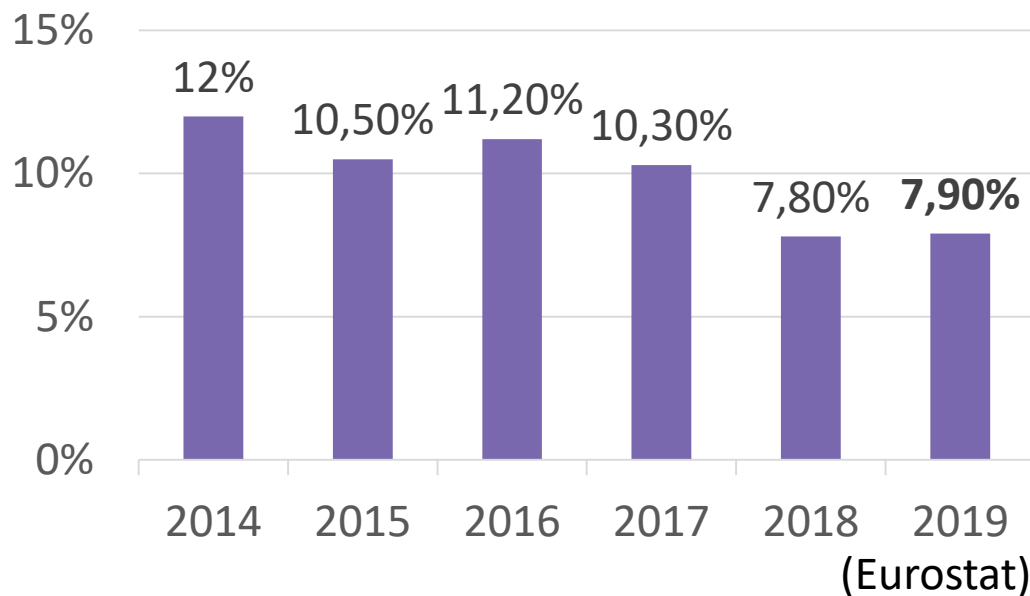
**No vardarbības izglītības iestādē
vairākas reizes mēnesī cietušie** 15 gadus
veci bērni
(OECD PISA, 2018)

Augstākais rādītājs
Eiropas valstu vidū

Izglītības un zinātnes
ministrija

IZAICINĀJUMI

68 %

Samazinās 15–24 gadus vecu personu
īpatsvars, kuras **nav iesaistītas izglītībā
vai darba tirgū**

NEET

Augsts jauniešu īpatsvars, kuri norāda,
ka **saskārušies ar kāda veida
diskrimināciju**

(IZM, 2020)

Izglītības un zinātnes
ministrija

PAMATNOSTĀDŅU RĪCĪBAS VIRZIENA

“JAUNATNES ATTĪSTĪBA, LABKLĀJĪBA UN VIENLĪDZĪGAS IESPĒJAS”

MĒRĶI UN UZDEVUMI

1. ATTĪSTĪBA

Sniegt atbalstu jauniešu personīgajai attīstībai un stiprināt viņu līdzdalību visās dzīves jomās.

1.1. Darba ar jaunatni kvalitātes stiprināšana

1.2. Darba ar jaunatni sistēmas izveide un attīstība

1.3. Plašākas un aktīvākas jauniešu līdzdalības veicināšana

2. LABKLĀJĪBA

Uzlabot visu jauniešu sociālu un emocionālu labklājību, radot apstākļus, kas ļaus jauniešiem apgūt patstāvīgai dzīvei un darba tirgum nepieciešamās prasmes un īstenot savu potenciālu.

2.1. Darba tirgum un patstāvīgai dzīvei nepieciešamo prasmju un iemaņu apguves veicināšana

2.2. Jauniešu emocionālās labklājības veicināšana

3. VIENLĪDZĪGAS IESPĒJAS

Veicināt vienlīdzīgas iespējas un pieejas iespējām visiem jauniešiem, kā arī mazināt neiecietību.

3.1. Sociālā riska grupu jauniešu iekļaušanas sekmēšana

3.2. Neiecietības un diskriminācijas mazināšana

Sniegt atbalstu jauniešu personīgajai
attīstībai un stiprināt viņu līdzdalību visās
dzīves jomās

ATTĪSTĪBA

Darba ar jaunatni kvalitātes stiprināšana

Stiprināt darbu ar jaunatni pašvaldību līmenī, nodrošinot visiem jauniešiem, t.sk. lauku jauniešiem, iespējas neformāli mācīties un attīstīt savas iniciatīvas, un veicinot brīvā laika lietderīgu izmantošanu.

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 22. oktobrī
Valsts sekretāru sanāsmē izsludinātajā likumprojektā
“Pašvaldību likums”

**darbs ar jaunatni iekļauts kā
pašvaldību autonomā funkcija**

Darba ar jaunatni kvalitātes stiprināšana

Stiprināt darbu ar jaunatni pašvaldību līmenī, nodrošinot visiem jauniešiem, t.sk. lauku jauniešiem, iespējas neformāli mācīties un attīstīt savas iniciatīvas, un veicinot brīvā laika lietderīgu izmantošanu.

mehānisms darbā ar jaunatni iesaistīto personu sadarbībai

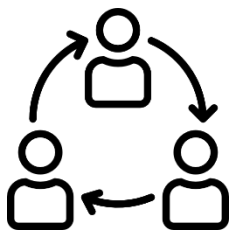
mehānisms jauniešu līdzdalības lēmumu pieņemšanā nodrošināšanai, jauniešu iniciatīvu un jauniešiem paredzētu pasākumu īstenošanai

divi darbinieki darba ar jaunatni īstenošanai

par darba ar jaunatni īstenošanu atbildīgā iestāde

ikgadējs finansējums darba ar jaunatni īstenošanai un infrastruktūras attīstībai

Darba ar jaunatni kvalitātes stiprināšana

Paaugstināt darbā ar jaunatni iesaistīto personu profesionālās kompetences, tai skaitā attīstot kvalitatīvu augstākās un profesionālās izglītības piedāvājumu, un stiprināt savstarpējo sadarbību, labās prakses apmaiņu.

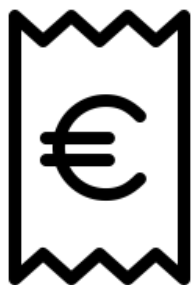

Celt darba ar jaunatni atpazīstamību un prestižu, t.sk. izveidojot neformālās izglītības mācīšanās atzīšanas mehānismu jaunatnes jomā.

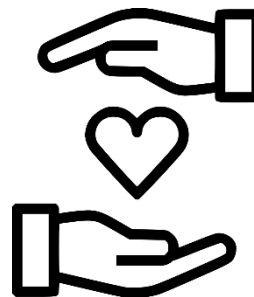

Sekmēt jauniešu un darba ar jaunatni veicēju piekļuvi un iesaisti Eiropas Savienības un citās jaunatnes atbalsta programmās un projektos.

Darba ar jaunatni sistēmas izveide un attīstība

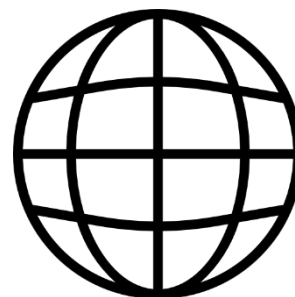
Izveidot ilgtspējīgu finansēšanas modeli darba ar jaunatni īstenošanai valsts, pašvaldību un nevalstisko organizāciju līmenī.

Nodrošināt darbā ar jaunatni iesaistītajām personām piekļuvi sistēmiska psihoemocionālā atbalsta saņemšanai, mazinot augsto kadru mainību jaunatnes darbinieku vidū.

Attīstīt digitālā un mobilā darba ar jaunatni sistēmu, lai nodrošinātu vienlīdzīgas iespējas visiem jauniešiem, t.sk. jauniešiem, kuri dzīvo tālāk no pakalpojumu centriem.

Stiprināt darbu ar diasporas jauniešiem, izveidojot tā atbalsta mehānismu.

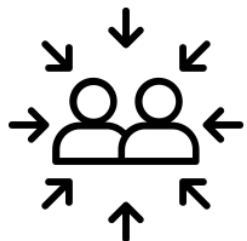

Izglītības un zinātnes
ministrija

Plašākas un aktīvākas jauniešu līdzdalības veicināšana

Attīstīt jauniešos pilsonisko kompetenci, t.sk. stiprināt piederības sajūtu Latvijai un Eiropai, demokrātisko vērtību cieņu.

Sekmēt jauniešu aktīvo pilsonisko un politisko līdzdalību, t.sk. iesaisti nevalstisko organizāciju, jauniešu domju un politisko partiju aktivitātēs un pamatdarbībā.

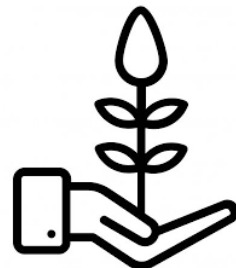

Stiprināt izglītojamo pašpārvaldes, t.sk. izveidojot ilgtspējīgu koordinācijas modeli nacionālā līmenī, nodrošinot izglītojamo līdzdalību lēmumu pieņemšanā izglītības iestādēs.

Uzlabet jauniešu digitālo kompetenci, t.sk. medijpratību, lai **veicinātu jauniešu līdzdalību digitālā vidē**.

Nodrošināt jauniešiem draudzīga un kvalitatīva informācijas satura veidošanu un ieguves iespējas.

Veicināt jauniešu izpratni un līdzdalību vides un klimata jautājumos un atbalstīt videi draudzīgas izvēles ikdienas paradumos.

Stiprināt jauniešu organizāciju līdzdalības mehānismus lēmumu pieņemšanā visos līmeņos.

Izveidota kvalitatīva un ilgtspējīga darba ar jaunatni sistēma valsts un pašvaldību līmenī, t.sk. nostiprināts darbs ar jaunatni kā pašvaldību autonomā funkcija

Uzlabots darbā ar jaunatni iesaistīto personu **profesionālais sniegums un kompetences.**

Paaugstināta jauniešu pilsoniskā līdzdalība, t.sk. jauniešu iesaiste skolu, vietējo kopienu, pašvaldību, valsts mēroga jautājumu risināšanā un stiprināta jauniešu piederības sajūta Latvijai un Eiropai.

Paaugstināta jauniešu izpratne par priekšrocībām aktīvai pilsoniskai līdzdalībai un neformālās izglītības nozīmi kompetenču attīstīšanā.

N.p.k.	Rezultatīvais rādītājs	Datu avots	Bāzes gads un vērtība	2024.g.	2027.g.
RR 1.1.	Jauniešu īpatsvars, kuri piedalās jauniešu centru un jauniešu NVO aktivitātēs	Eurobarometer (jānodrošina monitorings)	16 % (2017.g.)	25 %	32 %
RR 1.2.	Jauniešu īpatsvars, kuri iesaistās politisko partiju darbībā	Eurobarometer (jānodrošina monitorings)	4 % (2017.g.)	6 %	8 %
RR 1.3.	16-24 gadus vecu jauniešu īpatsvars, kuru digitālās prasmes ir augstākas par pamatlīmeni	Eurostat	53 % (2019.g.)	58 %	65 %

N.p.k.	Rezultatīvais rādītājs	Datu avots	Bāzes gads un vērtība	2024.g.	2027.g.
RR 1.4.	18-24 gadus vecu jauniešu īpatsvars, kuri priekšlaicīgi pametuši mācības	Eurostat	9 % (2017.g.)	8 %	7%
RR 1.5.	16-24 gadus vecu jauniešu īpatsvars, kuri internetā publicē viedokļus par sabiedriskajiem un politiskajiem jautājumiem	Eurostat	9 % (2017.g.)	13 %	16 %
RR 1.6.	Jauniešu īpatsvars, kuri veic brīvprātīgo darbu regulāri, vairākas reizes gadā	IZM dati (jānodrošina monitorings)	27 % (2020.g.)	32 %	37 %
RR 1.7.	Jauniešu īpatsvars, kuri augsti novērtē savas iespējas ietekmēt lēmumu pieņemšanu pašvaldības / valsts līmenī	IZM dati (jānodrošina monitorings)	8 % / 5 % (2020.g.)	12 % / 7 %	15 % / 10 %

LABKLĀJĪBA

Uzlabot jauniešu sociālo un emocionālo labklājību, kā arī radīt iespējas jauniešiem apgūt patstāvīgai dzīvei un darba tirgum nepieciešamās kompetences un īstenot savu potenciālu

Darba tirgum un patstāvīgai dzīvei nepieciešamo prasmju un iemaņu apguves veicināšana

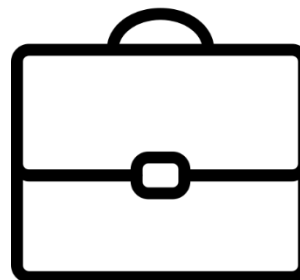
Veicināt sabiedrībā, t.sk. darba devēju vidū **izpratni par neformālās izglītības un ikdienējas mācīšanās, t.sk. brīvprātīgā darba, lomu** darba tirgum un patstāvīgai dzīvei nepieciešamo prasmju un iemaņu apguvē.

Izveidot un attīstīt **darba prakses atbalsta sistēmu jauniešiem, t.sk. NEET jauniešiem**, nodrošinot konsultatīvu atbalstu, mentoringu un darba prakses iespējas.

Veicināt brīvprātīgā darba kā **pirmās darba pieredzes jauniešiem prestiža paaugstināšanu**, uzlabot brīvprātīgā darba īstenošanas sistēmu, pilnveidojot brīvprātīgā darba normatīvo regulējumu.

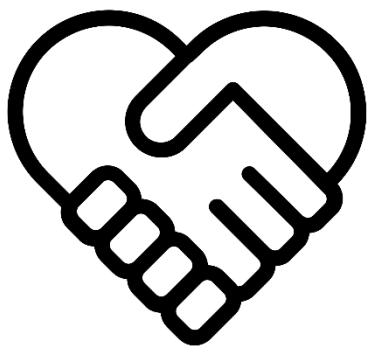

Izveidot starpinstitūciju koordinācijas **mehānismu visa veida jauniešu uzņēmējdarbības veicināšanas aktivitāšu īstenošanai.**

Izglītības un zinātnes
ministrija

Jauniešu emocionālās labklājības veicināšana

Mazināt visu veidu vardarbību, īstenojot preventīvus un pastāvīgus pasākumus jauniešiem, pedagogiem, darbā ar jaunatni iesaistītajiem un ģimenēm.

Uzlabot jauniešu iespējas saņemt faktos balstītu, uzticamu un draudzīgu informāciju par jautājumiem, kas ir saistīti ar viņu veselību.

Izglītības un zinātnes
ministrija

LABKLĀJĪBA

**Radītas plašākas iespējas
jauniešiem ārpus
formālās izglītības apgūt
patstāvīgai dzīvei un
darba tirgum
nepieciešamās
kompetences.**

**Izveidota atbalsta
sistēma, kas sekmētu
jauniešu fiziskās un
emocionālās veselības
saglabāšanu.**

**Izveidots darbā ar
jaunatni neformālās
izglītības atzīšanas
mehānisms un
paaugstināta
sabiedrības izpratne
par darbā ar jaunatni
neformālās izglītības
nozīmi kompetenču
attīstīšanā.**

N.p.k.	Rezultatīvais rādītājs	Datu avots	Bāzes gads un vērtība	2024.g.	2027.g.
RR 2.1.	15–24 gadus vecu personu īpatsvars, kuras nav iesaistītas izglītībā vai darba tirgū (NEET) (NAP2027, 122)	Eurostat	7,9 % (2019.g.)	6,5 %	5 %
RR 2.2.	Jauniešu vecumā no 15-24 gadiem nodarbinātības līmenis Latvijā (%)	CSP	31,4 % (2019.g.)	35 %	40 %
RR 2.3.	No vardarbības izglītības iestādē vairākas reizes mēnesī cietušie 15 gadus veci bērni (NAP2027, 178)	OECD PISA	11 % (2018.g.)	8 %	5 %

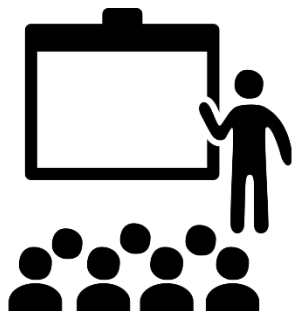
N.p.k.	Rezultatīvais rādītājs	Datu avots	Bāzes gads un vērtība	2024.g.	2027.g.
RR 2.4.	Trūcīgo jauniešu (15-24) īpatsvars	Eurostat	12 % (2017.g.)	10 %	8 %
RR 2.5.	Nodarbināto jauniešu (15-24) īpatsvars	Eurostat	33 % (2017.g.)	36 %	40 %
RR 2.6.	Jauniešu īpatsvars, kuri augsti novērtē iespējas pilnveidot savu personību, zināšanas un prasmes savas dzīvesvietas tuvumā	IZM dati (jānodrošina monitorings)	42 % (2020.g.)	50 %	55 %
RR 2.7.	Jauniešu īpatsvars Latvijas iedzīvotāju kopskaitā	CSP	12,17 % (2020.g.)	12,5 %	13 %
RR 2.8.	Nabadzības riskam vai sociālās atstumtības pakļauto 16–24 gadus vecu jauniešu īpatsvars	Eurostat	22,1 % (2019.g.)	18 %	15 %

Veicināt vienlīdzīgas iespējas un pieejas iespējām visiem
jauniešiem, kā arī mazināt neiecietību un diskrimināciju

VIENLĪDZĪGAS IESPĒJAS

Jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušanas veicināšana

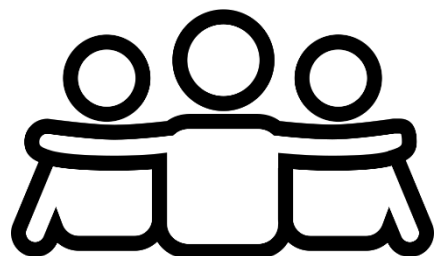

Sniegt metodisko atbalstu darba ar jaunatni iesaistītajām personām, lai uzlabotu viņu kompetences sasniegt jauniešus ar ierobežotām iespējām.

Veicināt jauniešu ar ierobežotām iespējām iekļaušanos sabiedrībā

Neiecietības un diskriminācijas mazināšana

Mazināt neiecietību un visa veida diskrimināciju pret jauniešiem un jauniešu vidū, atbalstot uz neiecietības un diskriminācijas mazināšanu vērstas aktivitātes jauniešiem, t.sk. informatīvās kampaņas, kopīgus projektus u.c.

Izglītības un zinātnes
ministrija

**VIENLĪDZĪGAS
IESPĒJAS**

**Veicināta jauniešu ar
ierobežotām
iespējām iekļaušana
sabiedrībā.**

**Mazināta neiecietība
un diskriminācija pret
jauniešiem un
jauniešu vidū.**

Izglītības un zinātnes
ministrija

N.p.k.	Rezultatīvais rādītājs	Datu avots	Bāzes gads un vērtība	2024.g.	2027.g.
RR 3.1.	Jauniešu ar ierobežotām iespējām dalība starptautiskajos projektos*	JSPA dati	25 % (2019.g.)	30 %	35 %
RR 3.2.	Jauniešu īpatsvars, kuri nav saskārušies ar diskrimināciju	IZM dati (jānodrošina monitorings)	32 % (2020.g.)	37 %	40 %

*dalībnieku ar ierobežotām iespējām īpatsvars Erasmus+ un Eiropas Solidaritātes korpusa projektu Latvijas dalībnieku vidū

IEPRIEKŠĒJĀ PLĀNOŠANAS PERIODĀ UZSĀKTO AKTIVITĀŠU TURPINĀŠANA

Jaunatnes politikas īstenošanas plāns 2016.–2020. gadam

attīstīt darbu ar jaunatni
pašvaldībās

atbalstīt darbu ar jaunatni
veicējus

veicināt jauniešu mobilitāti

sekmēt jauniešu līdzdalību

stiprināt jaunatnes
organizāciju kapacitāti

popularizēt brīvprātīgo darbu

nodrošināt informācijas
pieejamību jauniešiem

atbalstīt sociālā riska grupu
jauniešus

palīdzēt jauniešiem iekļauties
darba tirgū

atbalstīt jauniešu
uzņēmējdarbību

Izglītības un zinātnes
ministrija

JAUNĀS AKTIVITĀTES

darba ar jaunatni atpazīstamības un
prestiža paaugstināšana

psihoemocionālais atbalsts darba ar
jaunatni veicējiem

ilgtspējīga finansēšanas modeļa
darba ar jaunatni īstenošanai
nacionālā, pašvaldību un NVO līmenī
izveide

digitālā un mobilā darba ar jaunatni
sistēmas attīstība, virtuālo jauniešu
centru izveide

atbalsta mehānismu darbam ar
diasporas jauniešiem izveide

skolēnu un profesionālās izglītības
iestāžu audzēkņu pašpārvalžu un
līdzpārvalžu stiprināšana

starpinstitūciju koordinācijas mehānisma
jauniešu uzņēmējdarbības veicināšanai
izveide

Izglītības un zinātnes
ministrija

Laura Anteina

*Izglītības un zinātnes ministrijas
Politikas iniciatīvu un attīstības departamenta
direktora vietniece jaunatnes jomā
Laura.Anteina@izm.gov.lv*